

02
2015

letnik VI

brezplačnik Muzeja novejše zgodovine Celje
in Pokrajinskega muzeja Celje
ISSN 1855-8631

CELJSKE MUZEJSKE NOVICE



Foto Mediaspeed

Na Poletno muzejsko noč smo v Muzeju novejše zgodovine Celje podoživljali petdeseta leta 20. stoletja.



Vse barve čokolade

Hrana bogov, hormon sreče, prva pomoč in družbeni fenomen. Košček po koščku jo raziskujemo in odpiramo 10. decembra na razstavi v Muzeju novejše zgodovine Celje.

>> 3,4



Jože Rataj

Njegovo kariero bi lahko kratko povzeli z besedami steklo, svetila, parfumi, gumbi, farmacija. »Ja, to je to. Dodal bi le še gospodarsko zgodovino nekdanje celjske kresije.«

>> 5



Arheološke raziskave na Glavnem trgu

Dobro ohranjeni mozaiki in druge ostaline poznorimske Celeje bodo kmalu na ogled na Glavnem trgu v Celju.

>> 3

Foto M. Kribl, RS ZVKD

Za Celje, dediščino in muzej, po dobri poti naprej!



dr. Tonček Kregar,
v. d. direktorja
Muzeja novejšje
zgodovine Celje

Foto: Miha Vidrih

Ko je Muzej novejšje zgodovine Celje bil še Muzej revolucije, so se na njegovem ravnateljskem položaju izmenjevali izključno moški. Skladno z doktrino, da so revolucija, zgodovina in dediščina (kot pove že koren te besede) predvsem moške zadeve. V drugi polovici osemdesetih let prejšnjega stoletja, ko se je v vetru družbenih sprememb začela obračati tudi usoda starega celjskega magistrata, pa so krmilo barke, ki ji je pretilo, da v novih časih pristane na smetišču zgodovine ali pa v najboljšem primeru na depozitu kakšnega drugega muzeja, prevzele ženske. Naključje ali ne, dejstvo je, da je ravno kolektivu, ki so ga vodile in v glavnem tudi tvorile pripadnice lepšega spola, uspelo ne le ubraniti muzej, temveč ga z modernim, inovativnim pristopom vsebinsko in organizacijsko preoblikovati, posodobiti, razširiti ter uveljaviti tako doma kot v svetu. Njihovi uspehi so jih neredko vodili v še zahtevnejše profesionalne izzive, o čemer pričča tudi svež primer imenovanja dosedanje direktorice mag. Tanje Roženberger za novo direktorico Slovenskega etnografskega muzeja. Iskrene čestitke! Posredno pa gre tudi za priznanje ter s tem za novo potrditev zgoraj omenjenega ugleda, ki ga uživa MnZC s svojimi vsebinami in blagovnimi znamkami. Iskreno verjamemo, da Celju nismo le v strošek in breme, temveč predvsem v dobrobit in ponos. In se obenem zavedamo, da lahko le z uspešnim in predanim delom vedno znova upravičujemo, utrjujemo in ohranjamo svoje poslanstvo, vlogo in položaj v njem.

PS:
Neformalne informacije o načrtovanju združitve obeh celjskih muzejev so seveda dosegle tudi Prešernovo 17, a vse dokler ostajajo na ravni govoric (sic!), o njih ni mogoče argumentirano razpravljati. V tem trenutku in s tega mesta lahko odločevalce zgolj pozivamo k treznemu razmisleku.

Združiti muzeja: da ali ne?



Stane Rozman,
direktor
Pokrajinskega
muzeja Celje

Foto: Gregor Katič

V zadnjem času so vse bolj pogoste govorice, da bo MO Celje začela s postopkom združitve obeh celjskih muzejev. Ali je ta ukrep smiseln ter kaj dobimo in kaj lahko izgubimo z združitvijo?

Trenutno imamo v Celju dva muzeja, ki imata s strani Ministrstva za kulturo RS pooblastilo za opravljanje javne službe s področja varstva premične kulturne dediščine. Na osnovi tega MK financira del sredstev za plače, splošne ter programske stroške delovanja. Oba muzeja sta v slovenskem merilu prepoznavna in sta visoko cenjena med obiskovalci, kot tudi med strokovno javnostjo (Valvazorjeva nagrada za MnZC 2001 in PMC 2014). V čem so prednosti in kje so pasti združitve? Z združitvijo dobimo enoten muzej z enotno zbiralno politiko, saj se muzeja sedaj na nekaterih področjih podvajata (etnologija, steklo, keramika, Alma Karlin ...). Z enotno muzejsko politiko preprečimo podvajanje muzejskih dogodkov (otvoritev, predavanj, predstavitev, delavnic ...). Lahko uvedemo enotno muzejsko vstopnico in bolje kombiniramo odpiralni čas. Koncentracija sredstev in ljudi omogoča izpeljavo večjih projektov (velike muzejske razstave, sodelovanje v mednarodnih projektih, vodenje promocijskih aktivnosti...). Dobimo skupno restavratorsko in konservatorsko službo ter resno začnemo delati na skupnih depojskih prostorih, ki so trenutno neustrezni. Mogoče racionalizacije so še na katerih drugih področjih (zasedenost delovnih mest, prihranek pri programski opremi, področje javnih naročil ...).

Kaj pa pasti združitve? Namesto trenutno dveh dobrih muzejev dobimo enega slabega (zaradi slabo sprejete združitve se pokvarijo odnosi v kolektivu), nevarnost izgube blagovnih znamk (Muzej novejšje zgodovine Celje, Hermanov brlog, Pokrajinski muzej Celje ...), zmanjšanje financiranja s strani države ...

Verjetno obstaja še cela vrsta razlogov za in proti, pa vendar se mi zdi, da jih je več, ki so na strani združitve muzejev.

mnr

muzej novejšje zgodovine | celje

Muzej novejšje zgodovine Celje, Prešernova ulica 17, Celje
Stalna razstava **Živeti v Celju, Otroški muzej Hermanov brlog, Zobozdravstvena zbirka Fotografski atelje Josipa Pelikana**, Razlagova ulica 5, Celje

Odprto: torek–petek od 9.00 do 17.00 (Fotografski atelje do 13.00), sobota od 9.00 do 13.00, nedelja in prazniki od 14.00 do 18.00
Zaprto: ob ponedeljkih, 1. januar, velikonočna nedelja, 1. in 2. maj, 1. november, 25. in 31. december

Stari pisker, Prešernova ulica 20, Celje
Klobučarska delavnica, Glavni trg 17, Celje (oboje: ogled po predhodni javni)
Občasne razstave: **Poljske tradicionalne otroške igrače** (do konca leta 2015), **Etno oblačila in plesi mojega ljudstva** / Mednarodni razpis Likovni svet (23. 10. do 29. 11. 2015), **Vse barve čokolade** (od 10. 12. 2015 dalje)

www.muzej-nz-ce.si



Razstavišče Stara grofija, Muzejski trg 1, Celje
Stalne razstave: **Kulturnozgodovinska razstava, Od gotike do historicizma po korakih** (prilagojeno za osebe z okvaro vida), **Etnološka razstava, Alma M. Karlin Poti, Lapidarij**
Občasna razstava: **Orožje, "Kri bo tekla za svobodo zlato", 500-letnica Slovenskega kmečkega upora**

Razstavišče Knežji dvorec, Trg celjskih knezov 8, Celje

Stalna razstava: **Celeia – mesto pod mestom, Grofje Celjski, Od šivanke do zvezd** (prazgodovinski del nove stalne arheološke razstave)
Občasna razstava: **Franc gusi je biu pravi falot** (vitrina meseca – pisma tolovaja Guzeja)
Odprto: marec–oktober; torek–nedelja od 10.00 do 18.00, zaprto: ob ponedeljkih in praznikih; november–februar; torek–petek od 10.00 do 16.00, sobota od 9.00 do 13.00, zaprto: ob ponedeljkih, nedeljah in praznikih

www.pokmuz-ce.si



CELJSKE MUZEJSKE NOVICE

9. oktober 2015

ISSN 1855-8631

Izdajatelj: Muzej novejšje zgodovine Celje in Pokrajinski muzej Celje

Odgovorna urednika: dr. Tonček Kregar in Stane Rozman

Glavna urednica: dr. Marija Počivavšek

Uredniški odbor: dr. Tonček Kregar, dr. Marija Počivavšek, Stane Rozman, mag. Tanja Roženberger, Barbara Trnovec, mag. Damir Žerič

Oblikovna zasnova: Metka Vehovar Piano, Inspiro d.o.o.

Računalniški prelom: Počivavšek, d.o.o.

Lektoriranje: Spela Kregar

Naklada: 14.000

Tisk: Dikplast, Celje

Časopis Celjske muzejske novice je brezplačnik, ki izhaja dvakrat letno in je namenjen seznanjanju najširše javnosti z delom muzejev.

Celje v Češkem Krumlovu

Češki Krumlov upravičeno velja za eno najlepših mest na svetu pod zaščito UNESCO. V njem deluje tudi stekleni fotografski atelje Josefa Seidla, v marsičem primerljiv z našim Pelikanovim ateljejem. Tamkajšnji atelje in Muzej novejšje zgodovine Celje zato že nekaj let uspešno sodelujeta, na povabilo čeških kolegov pa je bila med avgustom in oktobrom v krumlovski Sinagogi, enem od najlepših mestnih razstavišč, na ogled pregledna razstava fotografij Josipa Pelikana, od portretov do vedut Celja, ki je naletela na velik odziv tamkajšnje strokovne in najširše javnosti. **T. K.**



Foto Helena Vogelšang

Češki Krumlov.

Slike na steklu

Slike na steklu so oblika ljudske umetnosti, ki je svoj vrhunec doživela v 19. stoletju, ko so nastali centri na Bavarskem, Češkem, v Avstriji in na Moravskem. Tu so se razvila središča, kot sta Sandl v Gornji Avstriji in Pohori na Češkem, od koder so slike prišle v naše kraje preko potujočih trgovcev in krošnjarjev. Motivika slik je večinoma nabožna, saj so bile del notranje opreme kmečke hiše v slovenskem prostoru. Zbirka slik na steklu v PMC večinoma izvira iz Sandla, o čemer priča tudi obstoj skladišča, ki je bilo v Celju. Med motivi prevladujejo sv. Florjan, sv. Barbara in Marija. **J. R.**



Foto Vera Zorko

Sv. Florijan.



Foto Damjan Švarc

Poslovilna pisma ustrelenih slovenskih rodoljubov.

Prenova prostora spomina v Starem piskru

Sedemdeseto obletnico konca druge svetovne vojne bomo v MnZC obeležili s prenovo prostora spomina v celjskem zaporu – Starem piskru. V njem bo odslej na ogled tudi petintrideset originalnih pisem talcev s celjskega območja, zaprtih in ustrelenih v zaporih v Celju in Mariboru v letih 1941 in 1942. Pisma predstavljajo pretresljivo pričevanje žrtvovanja in poguma slovenskega človeka v boju za svobodo ter s tem dragoceno dediščino s trajno sporočilnostjo. Prenovljeno razstavo bomo odprli novembra 2015. **T. K.**



Oblikovanje Matja Kovac

Vse barve čokolade

je naslov razstave, ki jo bomo v MnZC postavili na ogled 10. decembra 2015. Skoraj ga ni takega, ki ne bi o čokoladi vedel vsaj enega dejstva, in sicer da je dobra. V muzeju pa smo uspeli izbrskati še marsikaj drugega o tem sladkem živilu, ki je zaradi svoje vsepojavnosti postalo nekakšen družbeni fenomen. Razstava bo košček po koščku razkrivala vsa dejstva o čokoladi, od njenih korenin v Južni Ameriki pa do prve pojavnosti v Celju. Posegla bo na polje čokoladne umetnosti in predstavila najboljše čokoladnice na Celjskem. Odgovorila pa bo tudi na večno vprašanje: Ali svizec res na koncu zavije čokolado? **S. W.**

Pravljična medvedka nas obiščeta decembra

Mladi pisatelj Iztok Vrenčur je avtor pravljic o medvedku Oušiju, ki je pred dawnimi, dawnimi časi bival v Zijavki na gori Olševi. Knjigo je oblikovala Tina Pregelj Skrt, založila pa Občina Solčava in Pokrajinski muzej Celje. Odlomek iz knjige pravljic: »Sonce je splezalo že visoko, moralo je biti okoli poldneva, ko je v jamo Zijavko prihlačal medved Silvo, Oušijev dedek. Po svoji navadi je stari in sivi medved tudi tokrat vstal že pred svitom in splezal na vrh Olševe. Tam je v miru in samoti gore razmišljal in oprezal, ali se na obzorju nemara že nakazuje konec ledene dobe. Zadnjih trinajst let je to počel vsak dan, pa ga še ni dočakal. Trmasto je bil prepričan, da velika otoplitev zamuja, ledena doba pa bi se morala že zdavnaj končati.« **I. V.**



Arheološke raziskave na Glavnem trgu

V letih 2013/14 smo pri arheoloških raziskavah na Glavnem trgu v Celju odkrili odlično ohranjene ostanke pozno-rimske Celeje. Poleg delov dveh cest so bili raziskani manjši deli dveh bogatih mestnih vil iz časa od 1. do konca 4. st. n. š. V vili na lokaciji Glavni trg 17a smo odkrili tri prostore s tremi mozaiki, pri čemer sta dva tako dobro ohranjena, da ju bo moč prezentirati *in situ* v sklopu novega TIC-a. V vili na lokaciji Glavni trg 14–16 pa je bil mozaik močno fragmentiran. Po restavriranju je bila izdelana idealna rekonstrukcija izgleda mozaika, na podlagi le-te so mojstri iz Gaziantepa izdelali tudi repliko. **J. K.**



Foto M. KIRLI, RS ZVKDS

Detajl mozaika po restavriranju.



Foto Josip Pelikan

Josip Plavec je v svoji trgovini med drugim ponujal tudi čokolado.

Košček sladkega Celja

Čokolada je v zadnjih treh desetletjih postala del vseh praznikov, darilo ob marsikateri priložnosti in pogosto prva izbira ob misli na nekaj sladkega. Kljub večstoletni zgodovini uživanja v njej je za številne do pred nekaj desetletji ostala nedosegljiva.

Zgodovina čokolade se je pred štirimi tisočletji začela v Srednji Ameriki. Azteki, Maji, od 16. stoletja pa tudi španski vladarji so jo uživali kot napitek za moč. Šele v 18. stoletju se je prvič pojavila v obliki tablice.

Klobučarstvo Tomažin – muzej *in situ*

Klobučarstvo je ena izmed obrtnih panog, ki počasi, a vztrajno izginjajo iz slovenskega obrtnega področja. Nekdaj ena izmed obveznih, predvsem meščanskih obrti danes postaja dinozaver, ki ga le še redko srečamo. Po znanih podatkih naj bi bili tisti pravi klobučarski delavnici v Sloveniji samo še dve in ena biva prav v Celju.

Klobučarstvo Tomažin je torej danes edinstvena klobučarska delavnica, kjer si v Sloveniji še lahko naredite klobuk po meri. Čeprav je delavnica danes muzej *in situ*, ta še vedno deluje v funkciji, za kar skrbi sicer že upokojeni, a še vedno aktivni mojster Željko Tomažin. Njegov oče Dominik je leta 1937 iz Trbovelj odšel za delom v sosednjo Hrvaško in tam odprl prvo klobučarsko delavnico. Leta 1950 se je vrnil v Slovenijo in v Celju odprl še danes med Celjani dobro poznano Klobučarstvo Tomažin. Leta 1968 je delavnico prevzel njegov sin Željko, ki je danes poleg tega, da je eden zadnjih klobučarjev v Sloveniji, hkrati kot muzejski demonstrator tudi glavni nosilec klobučarske obrtne dediščine. V

Pri nas so čokolado leta 1896 začeli izdelovati trapisti, meniški red z gradu Rajhenburg, ki je za svoje izdelke od avstrijskega dvora prejel priznanje za kvaliteto in častni naziv »Imperial«. Predhodnica današnje Gorenjke je v Lescah zagnala svojo proizvodnjo leta 1922, istega leta pa je lastno čokolado dobil tudi Maribor – v Hočah jo je izdelovala Sana, leto kasneje pa še Mirim. Celjani so čokolado okušali v slaščicah, ki so jih ponujale kavarne, priljubljena zbirališča meščanov, ter slaščičarne, ki so se začele pojavljati v 2. polovici 19. stoletja. Čokoladne torte, rulade in čokoladne rollice s smetano so le nekatere izmed slaščic, na katere imajo Celjani sladke spomine. Čokolada in puding sta bila v UNRRA paketih, mednarodni povojni pomoči. Šele desetletje kasneje se je čokolada množično pojavila v trgovinah in otroci so začeli z zbiranjem nalepk Životinjskega carstva. Tuje čokolade so v Slovenijo prišle z nakupi v Avstriji in Milka se je uveljavila kot pojem »prave« čokolade.

Vse barve čokolade bomo 10. decembra predstavili na razstavi v Muzeju novejšje zgodovine Celje. **URŠKA ŽENKO**

Muzeju novejšje zgodovine Celje želimo s klobučarsko delavnico *in situ* ohraniti orodja in klobučarske predmete v funkciji ter v avtentičnem prostoru. Na tak način lahko vsak muzejski obiskovalec začuti razstavni prostor z vsemi čutili in si s pomočjo mojstra na klobučarski delavnici izdelata tudi klobuk. Klobučarska delavnica Tomažin je tako pomemben prostor celjske obrtne dediščine in kot taka bogati podobo starega mestnega jedra. **SEBASTJAN WEBER**



Hrani Željko Tomažin

Klobučarska delavnica Dominika Tomažina pred 2. svetovno vojno.

Venera, sramežljiva zapeljivka

Slika je okras upravnih prostorov Pokrajinskega muzeja Celje. Upodobljena je mlada gola ženska, preko ledij ima le majhno prozorno tančico. Z desno roko si podpira glavo, z levo pa s sramežljivo gesto poskuša zakriti goloto svojega intimnega dela. Z zaprtimi očmi leži na temno rdeči draperiji, ki še bolj poudari diagonalno kompozicijo upodobitve. V desnem zgornjem kotu visi rdeča zavesa, spodaj levo pa je naslikana človeška lobanja. Na skoraj črnem ozadju se izrisuje temno moder, okrogli predmet in nenavadno bitje z bradico in rogovi.



Foto Gabrijela Kovačič

Venera, neznani slikar, morda 17. stol., o. pl.

Naslikani predmeti dajejo sliki pridih skrivnostnosti in globljega pomena. Opozarjajo nas, da ne gre zgolj za ležeči ženski akt, ki je praviloma erotična upodobitev. Na sliki je erotika prisotna že v sami elegantni mimiki telesa upodobitvenke; posebej jo poudarja kretnja roke, s katero poskuša zakriti svojo goloto, doseže pa ravno obratni učinek, da nanjo opozarja. Okrogli predmet v ozadju verjetno predstavlja planet Venero, ki nam pove, da na sliki ne gre za navadno, preprosto dekle, ampak za Venero, rimsko boginjo ljubezni. Lobanja v ospredju je tisti element, ki nas opominja na minljivost mladosti, lepote in človeškega življenja. Tukaj jo razumemo predvsem kot opozorilo mlademu, lepemu dekletu, da bo njena telesna lepota sčasoma ovenela, njena koža ne bo več rožnata in napeta, rdečica na polnih licih pa bo zbledela. Rogato bitje z bradico, ki s prstom kaže proti golemu razgaljenemu telesu, bi lahko bilo katero od hibridnih bitij iz antične mitologije. Vemo, da sta tako grška kot rimska mitologija razpolagali s pisano paleto nenavadnih bitij, kot na primer favn, pan, satir in kentaver.

GABRIJELA KOVAČIČ

Jože Rataj

Očaran nad steklom

Njegovo kariero bi lahko kratko povzeli z besedami steklo, svetila, parfumi, gumbi, farmacija. »Ja, to je to. Dodal bi le še gospodarsko zgodovino nekdanje celjske kresije,« odgovarja Jože Rataj, zgodovinar in muzejski svetovalec v Pokrajinskem muzeju Celje (PMC), ki bo novembra srečal Abrahama. In kaj se skriva za posamezno besedo?

Besede so povezane z njegovim raziskovalnim delom in razstavami. Vrh v preučevanju stekla je dosegel z odkritjem nekaterih podatkov v zvezi s Hieronymusom Hacklom, enim najpomembnejših mojstrov graviranja na steklo 19. stoletja, in z razstavo njegovih kozarcev, leta 2005 v PMC. Takrat je bilo na ogled 60 del iz evropskih muzejev in zasebnih zbirk, prvič je bil iz londonskega muzeja Victoria in Albert prenesen kozarec s Hacklovo signaturo. Izjemno odmevna je bila tudi razstava Parfumi: skrivnostni svet dišav in stekla, ki je bila namenjena obeležitvi prehoda v novo tisočletje. Gumbi pa so povezani z zgodbo ljubiteljskega zbiralca Franca Pajtlerja s Pragerskega. Na enem od obiskov pri njem se je Rataju porodila ideja za razstavo, ki je bila prva tovrstna razstava v Sloveniji in širše.

Hrepenenje po svetlobi

Ali te teme razkrivajo, da je zgodovinar, ki bi moral biti umetnostni zgodovinar? »Drži. To se je pokazalo že v ICOM-ovem izvršnem odboru za steklo, katerega član sem bil, saj ta v glavnem združuje umetnostne zgodovinarje.« Pravzaprav je začel s študijem zgodovine in umetnostne zgodovine, vendar se pri določenem profesorju ni hotel učiti na pamet »telefonskega imenika«, zato se je odločil, da nadaljuje zgolj s študijem zgodovine. Diplomiral je na ljubljanski Filozofski fakulteti, za diplomsko delo z naslovom Oris zgodovine farmacije v Dubrovniku do konca 16. stoletja pa je prejel študentsko Prešernovo nagrado. Od kod zanimanje za farmacijo? »Ko sem bil absolvent, je ravno razpadla Jugoslavija in začela se je vojna. Nekega popoldneva sem slišal, da so 'zadeli' lekarno Male Braće v Dubrovniku, eno najstarejših lekarn na nekdanjih jugoslovanskih tleh, in odločil sem se, da ji napišem nekrolog. Na srečo je lekarna vojno preživela.«



Foto Vera Zorko

Ljubitelj stekla in sončnih zahodov.

Po končanem študiju se je leta 1992 zaposlil v zavodu Spominski park Trebče, današnjem Kozjanskem parku. Takrat se je začel ukvarjati z zgodovino steklarstva, danes pa je predsednik Društva steklarjev Slovenije. In zakaj prav steklo? »Ni me zanimala politična zgodovina ali delo v prosveti. Pritegnila pa me je zgodba nekdanjih glažut, posejanih po Kozjanskem in okolici Rogaške Slatine. Raziskovati sem torej začel zgodovino steklarstva, obenem pa sem začel spremljati tudi aktualne trende in dosežke v steklarstvu na Slovenskem.« Pa ljubezen do stekla še traja? »Še.« Ker je steklo ...? »Specifičen material, v vročem stanju tekoče, v hladnem pa krhko, lomljivo in prosojno. Lahko je barvano, brušeno, gravirano. To je material, ki daje obilo možnosti za oblikovanje in uporabo.«

V Pokrajinskem muzeju Celje, kjer je zaposlen od leta 1998, poleg dopolnjevanja zbirke stekla namenja posebno pozornost pregledu in obdelavi arhivskega gradiva. Ali kaj posebnega išče? »Arhivsko gradivo, povezano s steklarstvom, na našem območju še ni bilo v celoti obdelano, za razliko od Pohorja na primer. Gre torej za pionirsko delo, izpostavil pa bi iskanje prodajnih katalogov, ki so obstajali, vendar so se le redki ohranili.« Za največje odkritje doslej šteje signiran Hacklov kozarec. Že omenjena razstava je navdušila in spodbudila lastnika iz Stare Gorice, da

ga je poklical in ponudil kozarec v odkup PMC. »To je za zdaj edino njegovo delo v mestu, kjer je ustvarjal skoraj štiri desetletja.«

Trenutno pripravlja razstavo slik na steklu iz 19. stoletja. Ta tema ga je nagovorila zaradi povezave z glažutami, slike so namreč nastajale v krajih, kjer so le-te bile. Celje je bilo del distribucijske mreže gornjeavstrijske slikarske delavnice v Sandlu, iz celjskega skladišča pa so slike romale tudi v številne domove na našem podeželju.

Rataj je tudi član Združenja turističnih vodnikov Slovenije in vodi po skoraj celotni Evropi. Turistični vodnik je od študentskih let naprej, vendar tega že zdavnaj ne počne več zaradi zaslužka. Je ljubitelj potovanja in tako združuje prijetno s koristnim. Njegova najljubša destinacija ni ena sama. »Provansa, Andaluzija in Toskana,« pove in hitro pristavi: »Izven urbanih središč.«

Na odprtju razstave Utrip svetlobe, lani v gradu Kieselstein in Kranju, na kateri je bilo razstavljenih okoli sedemdeset svetil iz zbirk PMC, je med drugim povedal, »da vsak predmet na razstavi govori svojo zgodbo, rdeča nit vseh pa je hrepenenje po svetlobi.« In kaj prinaša svetlobo v njegovo življenje? »Potovanja, sprehodi v naravi, v soteskah, preživet večer na gorskem vrhu, občudovanje sončnega zahoda kot rojstva novega dne. Vsak konec je namreč obenem nov začetek.«

BARBARA TRNOVEC

Herman Lisjak v Kikindi

Otroški muzej Hermanov brlog že vrsto let partnersko sodeluje v mednarodni in nacionalni muzejski mreži. Razstavi Herman Lisjak na poti, s katero gostujemo po Sloveniji, se je v septembru pridružila razstava »Rođendan u Hermanovoj jazbini«, ki gostuje v Srbiji.

Od 11. do 13. septembra je v Narodnem muzeju Kikinda potekal festival Mamutfest. Naš muzej je v okviru festivala odprl razstavo, izvedli smo predstavitev otroškega muzeja in delavnice. Več kot štiri tisoč obiskovalcev je animirala in očarala tudi maskota Herman Lisjak. Na razstavi se obiskovalci seznanijo s praznovanji rojstnih dni kot s sodobnim globalnim pojavom. S svojimi posebnostmi izpostavljam deset držav s cellega sveta. Simbol praznovanj je torta, ki je izpostavljena kot osrednji element na razstavi, saj tudi notranjost ponuja čarobnost mnogih doživetij. Okrog torte se »praznuje«, praznovanje pa predstavljamo tako v besedi kot sliki in z

muzealijami. Razstava je zasnovana zelo interaktivno, saj kar deset točk opozarja na aktivnosti za obiskovalce. V Kikindi bomo gostovali do 12. oktobra, zaradi velikega interesa drugih srbskih muzejev pa bodo sledila še druga gostovanja, predvidoma v Narodnem muzeju Pančevo, Etnografskem muzeju Beograd, Muzeju Vojvodinskih Slovkov v Bačkem Petrovcu in Mestnem muzeju Novi Sad.

JOŽICA TRATEŠKI



Utrinek z razstave v Kikindi.

Srednjeveške urice v Pokrajinskem muzeju Celje

Vitezi, turnirji, dame, mistika gotskih cerkva ... so predstave, ki se v nas zbudi-jo ob omembi srednjega veka. V muzeju smo se odločili, da nekaj odlomkov iz življenja takratnega človeka predstavimo na srednjeveških dnevih, v sodelovanju z Društvoma ljubiteljev srednjega veka »Družčina Zlate ostroge« in »Celjski vitezi



Foto Rada Hriberšek

Reda zmaja«. Dogajanje smo umestili na dvorišče Knežjega dvora, kjer kuliso od letos dalje dopolnjuje odlična rekonstrukcija triboka.

V maju so se obiskovalci na tržnem dnevu seznanili z nekaterimi srednjeveškimi obrtni; v krčmi ni šlo brez hrane in pijače ter priljubljenih namiznih iger. Gosposki stan je dobil svoje mesto v paviljonu. Za živahen utrip tržnice so poskrbeli kostumirani člani društva. Sliko je dopolnjevala srednjeveška glasba.

V avgustu so na svoj račun prišli ljubitelji borilnih veščin na prireditvi »Trušč srednjeveškega vojaškega tabora«. Šotori, orožje in vitezi v svetlečih oklepih so bili paša za oči. Najbolj vneti obiskovalci so se lahko preizkusili v streljanju z lokom, ne igračo, ampak tistim pravim, ki res daleč nese. Veliko veselja je mladim obiskovalcem prineslo streljanje z malo repliko triboka.

Podelitev dodatnih pravic meščanom Celja iz rok zadnjega kneza Ulrika II. Celjskega v oktobru je bila zaključna prireditev. Društvi in muzej smo se poslovili od poletja v glamurju. Dober obisk srednjeveških uric nas je prepričal, da je »živa zgodovina« izven muzejskih zidov številnim privlačna. Torej – na svidenje do prihodnjega poletja.

ROLANDA FUGGER GERMADNIK

Ali je prav, da učenci in dijaki obiskujejo muzeje samo v okviru šolskih ekskurzij?

Ko dijake prvih letnikov na začetku šolskega leta povprašam, ali s starši obiskujejo tudi muzeje, nastane tišina v razredu. Mogoče eden ali dva odgovorita pritrdilno, pa še to bolj sramežljivo. Večina dijakov je obiskala kakšen muzej le v okviru ekskurzij v osnovni šoli.

V modulu Turistično spremljanje in vodenje dobijo dijaki Srednje šole za gostinstvo in turizem Celje prve izkušnje za vodenje po Celju že v prvem letniku. Bolj motivirani pa se lahko vključijo v vodniški krožek. Učni načrt programa gastronomsko-turistični tehnik vključuje tudi obisk Pokrajinskega muzeja Celje. Zaradi obsežnosti smo do sedaj vključevali le Celjski strop, Celeio in Celjske grofe. Sodelovanje s Pokrajinskim muzejem Celje pa je tudi na področju praktičnega usposabljanja z delom, saj dijaki 1., 2. in 3. letnikov tukaj že vrsto let opravljajo obvezno delovno prakso. V preteklem šolskem letu smo sodelovanje razširili še na MnZC in se dogovorili za poudarek na animaciji, ki je vedno bolj prisotna v muzejih nasploh.



Foto Nataša Žmaher

Podnapis: Dijaki SŠGT so sodelovali na otvoritvi razstave Celeia – mesto pod mestom leta 2009.

Za uspeh pa si štejem, da marsikoga spodbudim, da v času šolanja na SŠGT starše »prisili«, da se ob vikendih podajo na krajši izlet po Sloveniji in po možnosti obišejo tudi kakšen muzej. To svojo izkušnjo in vtise tudi predstavijo svojim sošolcem. Težko si je predstavljati bodočega turističnega delavca brez dobre mere vedoželjnosti. Zaradi tega je prvo srečanje z muzejem za srednješolca še toliko bolj pomembno. V bodoče si želim manj enosmerne komunikacije (kustos razlaga, dijaki poslušajo) in več projektne pristopa, kjer bi dijaki odigrali bolj aktivno vlogo. **JANEZ TURNŠEK**

Pokrajinski
muzej Celje

Muzejski trg 1,
Celje

Trg celjskih
knezov 8,
Celje

Srednji vek V MUZEJSKI TRGOVINI




VABIMO K OGLEDU
IN NAKUPU REPLIK
SREDNJEVEŠKIH
STEKLENIH IZDELKOV.

Muzej novejše
zgodovine Celje

Prešernova ul. 17,
Celje

razstavo odpiramo
10. decembra 2015

VSE BARVE

- ČOKOLADE -

Muzej novejše zgodovine Celje

Prešernova ulica 17

3000 CELJE

t: +386 3 428 64 10

e: info@mnzc.si

www.muzej-nz-ce.si

 /muzejnovejsezgodovinecelje

muzejnovejsezgodovine|celje

mnzc



Mojstra iz Gaziantepa polagata mozaik, ne preproge.

Foto Nina Sovdat



Pelikan spet na Češkem.

Foto Robert Zaprusek



Mesto pod škornjem tudi v Mariboru, sledi Ljubljana.

Foto Aleksandra Berberih Slana



Poletna muzejska noč in Pin-Up Boštjana Tacola.

Foto Mediaspeed



Edin Karamzov v Stari grofiji – Bach še nikoli ni bil tako »vroč«.

Foto Lucija Podbrežnik



Nova pridobitev Pokrajinskega muzeja Celje – rekonstrukcija triboka.

Foto Damir Žerjč



Mladi celjski vitezi branijo Knežji dvor.

Foto Diana Lušerc



Rotary klub Celje Barbara Celjska je ob pomoči Lipka muzeju doniral dres z EP v košarki 2013.

Foto Brane Plano

Nagradno vprašanje: Kdaj in kje so na Slovenskem začeli izdelovati čokolado?

Odgovor

Ime in priimek

Naslov

Odgovore pošljite do ponedeljka, 2. novembra 2015, na naslov: Muzej novejšje zgodovine Celje, Prešernova ulica 17, 3000 Celje, s pripisom »Nagradno vprašanje«. Tri izmed pravih odgovorov bomo nagradili z darilom iz naše muzejske trgovine in z dvema brezplačnima vstopnicama. Nagrajenci bodo obveščeni po pošti.

Nagrajenci iz prejšnje številke so: **Slavko Kamenik, Helena Vanovšek in Albina Kit**, vsi iz Celja. Nagrade vas čakajo v muzejski trgovini Pokrajinskega muzeja Celje.